

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

ПРОБЛЕМИ ТА ІННОВАЦІЇ В
ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНІЙ,
ТЕХНОЛОГІЧНІЙ І ПРОФЕСІЙНІЙ
ОСВІТІ

XIII Міжнародна
науково-
практична
інтернет
конференція

*Міністерство освіти і науки України
Університет менеджменту освіти НАПН України
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка
Рада молодих вчених Центральноукраїнського державного педагогічного університету
імені Володимира Винниченка
Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова
Луцький національний технічний університет
Маріупольський державний університет
Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Вища технічна школа в Катовіце (Республіка Польща)
Інститут педагогічних наук (Республіка Молдова, м. Кишинів)
Комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної
освіти імені Василя Сухомлинського»*

**ХІІ Міжнародна науково-практична інтернет конференція
«ПРОБЛЕМИ ТА ІННОВАЦІЇ В ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНІЙ,
ТЕХНОЛОГІЧНІЙ І ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ»**

**Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка**

13 – 28 червня 2022 року

Кропивницький – 2022

УДК 378:005.745

П78

Проблеми та інновації в природничо-математичній, технологічній і професійній освіті: збірник матеріалів XIII-ї Міжнародної науково-практичної онлайн-інтернет конференції, м. Кропивницький, 13 – 28 червня 2022 року / Відп. ред. М. І. Садовий. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. 232 с.

Збірник матеріалів конференції містить основні результати наукових пошуків дослідників теоретичних і методичних проблем природничо-математичної, технологічної та професійної освіти у середній, професійно-технічній та вищій школі. В окремі секції виділені матеріали присвячені інформаційно-комунікаційним технологіям навчання студентів та учнів, формування професійної компетентності майбутніх фахівців.

Редакційна колегія:

Садовий М.І., доктор педагогічних наук, професор (відповідальний редактор);

Мартинюк М.Т., доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України;

Різняк Р.Я., доктор історичних наук, професор;

Бевз А.В., аспірантка кафедри природничих наук, хімії, географії та методики їхнього навчання (відповідальний секретар);

Дробін А.А., кандидат педагогічних наук;

Рябець С.І., кандидат технічних наук, доцент;

Трифорова О.М., доктор педагогічних наук, доцент;

Соменко Д.В., кандидат педагогічних наук;

Чумак М.Є., доктор педагогічних наук, професор;

Кришталь А.О., кандидат педагогічних наук, доцент;

Цина А.Ю., доктор педагогічних наук, професор.

Матеріали подано у авторській редакції

Рекомендовано до друку вченою радою Центральноукраїнський державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 14 від 28 червня 2022 р.)

© Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2022.

Тіло танцівника – це інструмент, який створюється та полірується щодня із арсеналом жестів і відчуттів, які постійно вдосконалюються. Ця здібність хореографічного виконавця все більше загострювалася протягом останніх років. І в даний час відбувається відродження досліджень руху та реальна складність рухових винаходів для створення нових шедеврів. Тіло танцівника сьогодні об'єднує усі практики та тілесні уявлення. Танцюристи, нарешті, зрозуміли, що поєднання різних рухів не призводить до втрати ідентичності, а, навпаки.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Котенко Н.В. Особливості хореографічної підготовки у спортивних танцях. *Вісник спортивної науки*. 2012. № 2. С. 63 – 66
2. Кушнерчук І. Танці як засіб фізичного та естетичного виховання хлопців та дівчат. *Міжнародні читання пам'яті професора Богдана Шияна*: зб. наук. пр. Дрогобич, 2014. С. 123 – 127
3. Овсянникова А. Формування естетичних цінностей на заняттях з хореографічного мистецтва. *Рідна школа*. 2010. № 4/5. С. 77 – 78
4. Сидорова В.В., Ємець Н.І. Обґрунтування критеріїв оцінки культури рухів на заняттях ритмікою і хореографією. *Актуальні питання вищої професійної освіти*: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. Донецьк, 2010. С. 194 – 196

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

Білянська Марія

ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Щоденно ми стикаємося з великим обсягом інформації – в повсякденному житті, професійній діяльності, наукових дослідженнях. Її джерелами є інтернет, засоби масової інформації, бібліотеки, оточуючий світ, а способи передачі та поширення найрізноманітніші – графічні, звукові, текстові. Однак збільшення обсягів інформації не забезпечує здатності ефективно її використовувати. В умовах швидких технологічних змін потрібні певні уміння оперувати інформацією – здобувати, аналізувати й оцінювати її.

Інформаційна грамотність – це сукупність умінь з пошуку, оцінювання і використання необхідної інформації. Вона передбачає здатність визначити обсяг інформації та знайти доступ до неї, критично оцінити її та джерела, в яких вона міститься; включення знайденої інформації до своєї бази знань; ефективне використання її для досягнення мети; розуміння правових, економічних, етичних і соціальних норм використання інформації і доступу до її джерел [1]. Інформаційна грамотність важлива для вивчення всіх навчальних дисциплін і на всіх рівнях освіти. Вона є основою для навчання впродовж життя, саморозвитку і самоосвіти.

У науковій літературі використовується також поняття «інформаційна компетентність». Проблема формування інформаційної компетентності є предметом дослідження науковців – Н. Баловсяк, В. Березан, В. Валюк, Р. Гуревич та М. Кадемія, І. Когут, О. Нікулочкіної, С. Семчук, С. Гаврилук, О. Бутенко, Р. Тарасенко, Н. Цьоми та ін.

О. Нікулочкіна трактує «інформаційну компетентність учителя як складну інтегральну професійну якість, що виявляється в інформаційній діяльності, формується й розвивається в процесі пізнання та перетворення інформаційного

середовища, характеризується набуттям комплексу компетенцій, ціннісних орієнтацій, досвідом діяльності в певній особистісно значущій та соціальній сфері» [3, с.8].

Інформаційна компетентність передбачає уміння виокремити проблему дослідження, ключові слова й електронні засоби пошуку інформації; пошук і відбір джерел; класифікацію знайдених відомостей і їх застосування; аналіз інформації, перевірку її точності, достовірності; перерозподіл джерел відповідно до розділів, використання цитат, складання бібліографії та її оформлення [2]. Однак іноді формування інформаційної компетентності розглядають лише з погляду умінь роботи з засобами інформаційно-комунікаційних технологій, що, на наш погляд, не відображає сутності поняття в повній мірі.

Одним із завдань формування інформаційної компетентності у майбутніх учителів біології, географії, хімії є розвиток умінь з пошуку інформації, вміння інтерпретувати її. У другому семестрі майбутні учителі природничих спеціальностей вивчають нормативну дисципліну «Педагогіка», а в третьому – «Історія педагогіки». Їх вивчення не обмежується підручниками та навчально-методичними матеріалами, інформація яких швидко застаріває, оскільки в галузі освіти з'являються нові нормативні документи, з якими знайомляться майбутні вчителі. До лекційного матеріалу, а також для підготовки до семінарських занять передбачений список рекомендованих джерел, представлений основними, додатковими джерелами та інформаційними ресурсами. Важливо у студентів першого року навчання формувати уміння з пошуку цих джерел та їх опрацювання (аналіз, порівняння, вміння виділити головне тощо). З метою економії часу, а також через несформовані уміння з пошуку та відбору необхідної інформації досить часто студенти користуються не науковими джерелами, а поширеними базами рефератів, Вікіпедією та сайтом «Студопедія», інформація в яких не завжди є достовірною.

Для майбутніх учителів передбачені індивідуальні навчально-дослідні завдання, завдання для проектної діяльності та самостійної роботи. Для їх підготовки здобувачі вищої освіти також займаються пошуком необхідної інформації. Це обов'язково мають бути наукові статті, матеріали конференцій. Тому важливо також сформувати уміння працювати з різними пошуковими системами, електронними каталогами та способами пошуку інформації з їх допомогою (за назвами праць, їх авторами, ключовими словами та ін.). Як свідчить досвід, студентам першого курсу важко орієнтуватися в інформаційному потоці – як правильно знайти необхідну літературу, як з нею працювати та як в кінцевому етапі правильно оформити перелік використаних джерел. Водночас під час роботи з інформаційними джерелами важливо вчити майбутніх учителів дотримуватися академічної доброчесності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Information Literacy Competency Standards for Higher Education. URL: <https://alair.ala.org/bitstream/handle/11213/7668/ACRL%20Information%20Literacy%20Competency%20Standards%20for%20Higher%20Education.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 24.05.2022)
2. Caravello P. S., Borah E. G., Herschman J., Mitchell E. Information Competence at UCLA: Report of a Survey Project. URL: http://www.library.ucla.edu/infocompetence/index_noframes.htm (дата звернення: 24.05.2022)

3. Нікулочкіна О. В. Розвиток інформаційної компетентності вчителя початкових класів у системі післядипломної освіти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 03.00.04. Запоріжжя, 2009. 23 с.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Борисова Тетяна

ДИЗАЙН-ЕРГОНОМІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Дизайн-ергономічна компетентність майбутніх учителів технологій – це інтегративна професійно-особистісна якість, яка включає естетичну та ергономічну складові професійної педагогічної діяльності (володіння основами дизайну та ергономіки), здатність планувати та організовувати навчально-виробничі процеси з врахуванням вимог безпеки та гігієни шляхом проектування комфортного освітнього середовища. Формування такої здатності потребує активізації аналітичного мислення, спрямованість на впровадження освітніх інновацій, креативність, дотримання етичних норм та забезпечення соціально-комфортної взаємодії.

Дизайн-ергономічна компетентність як інтегративна професійно-особистісна якість, необхідна для здійснення творчої педагогічної діяльності. Дефініція дизайн-ергономічної компетентності розкривається через інноваційність, мобільність, ергономічність змісту фахової підготовки майбутніх учителів технологій. Сутнісні характеристики професійно-педагогічної компетентності майбутніх учителів технологій принципово відрізняють дизайн-ергономічну діяльність від інших видів професійної діяльності, а також характеризують дану якість педагога як ту, що відрізняється від інших його особистісних якостей і від професійних вимог до учителів інших освітніх компонентів.

Проведений аналіз дизайн-ергономічної діяльності дозволив з'ясувати специфіку її змістовного характеру та надати своє бачення проблемі дослідження. Дизайн-ергономічну компетентність ми розглядаємо як інтегральну характеристику, яка включає здатності з розробки, освоєння та втілення в практику професійно-педагогічної діяльності ергономічно доцільних та естетично привабливих складових, що ґрунтуються на відповідних знаннях та уміннях з основ дизайну і ергономіки. У нашому дослідженні ми з'ясуємо структурні особливості означеної компетентності, спираючись на припущення щодо існування загальної структури будь-якого виду компетентності. Наприклад, І. Гевко розглядає їх «через знання та розуміння (теоретичні), знання як діяти (практичні), знання як бути (цінності)» [1]. У складі компетентності І. Трубавіна виділяє когнітивний, діяльнісний і ціннісний компоненти [3]. Л. Куцак виділяє серед складових професійної компетентності виділяє соціальну спрямованість; ціннісно-сміслові відношення до діяльності; практико-орієнтованість; ситуаційний характер як прояв особливостей конкретної професійної діяльності; особистісні якості, які дозволяють оптимально організувати діяльність [2].

Визначення складників дизайн-ергономічної компетентності майбутніх учителів технологій відбувається на основі дослідження їх діяльності. У результаті цього було визначено, що педагог повинен мати стійку мотивацію до креативної

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ	112
Антонов Микита, Гончарук Каріна КУЛЬТУРНО-ЕСТЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	112
Білянська Марія ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ	113
Борисова Тетяна ДИЗАЙН-ЕРГОНОМІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ	115
Гайдук Яна ІНДИВІДУАЛІЗОВАНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	116
Деденев Олександр, Цина Андрій ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОСТІ І МОРАЛЬНО-ДУХОВНОЇ ЦІНІСНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ 5-х КЛАСІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ.....	118
Іваненко Ірина ВПЛИВ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ НА ЯКІСТЬ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ	120
Кісь Алла ОЗНАЙОМЛЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ З ТИПОЛОГІЄЮ ТА ПРИЗНАЧЕННЯМ УКРАЇНСЬКИХ КИЛИМІВ	122
Кондель Володимир ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРАНТІВ У ПРОЦЕСІ ОПАНУВАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»	124
Кошелева Наталя ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	125
Кришталь Аліна, Брус Валерія ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ЮРИСТА	127
Кришталь Аліна, Брус Валерія ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЮРИСТА.....	130
Кришталь Аліна, Клименко Анастасія ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ.....	132
Кришталь Аліна, Собченко Анастасія ЗНАЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЮРИДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	135
Кудря Оксана, Срібна Юлія НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ЗМІСТУ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ «ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРАКТИКУМ».....	137